

مذاکرات هسته‌ای ایران و آمریکا از سر گرفته می‌شود؟

تأثیر جنگ ۱۲روزه بر مذاکرات غیرمستقیم عمان

مواضع متناقض ترامپ و زمینه‌سازی برای مذاکره در روزهای آینده و پیش از آن، حملات هماهنگ اسرائیل و آمریکا به تأسیسات هسته‌ای ایران در نظنز، فردو و اصفهان، تنش‌های منطقه‌ای را به اوج رساند. در حاشیه دیدار دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور آمریکا و بنیامین نتانیاهو، نخست‌وزیر اسرائیل، استیو ویتکاف، فرستاده ویژه رئیس‌جمهور آمریکا در امور خاورمیانه اعلام کرد که هفته آینده یا کمی دیرتر، مذاکرات با ایران از سر گرفته می‌شود. این اظهارات در شرایطی بیان شد که دونالد ترامپ در حاشیه این دیدار گفته بود که ایرانی‌ها به دنبال مذاکره هستند و سخنگوی کاخ سفید یک روز قبل گفته بود که ممکن است ترامپ دیگر ضروری برای توافق با ایران نبیند. دونالد ترامپ، در سخنرانی‌ها و پست‌های شبکه‌های اجتماعی خود، مواضع متضاد درباره ایران اتخاذ کرده است؛ از دعوت به مذاکره و صلح تا تهدید به حملات بیشتر و حتی طرح ایده تغییر رژیم. این تناقض‌ها، به‌ویژه پس از حملات خردادماه امسال، نشان دهنده فقدان استراتژی منسجم در سیاست خارجی آمریکا و تلاش برای فشار حداکثری بر ایران است. در مقابل، ایران با تکیه بر حق قانونی خود برای غنی‌سازی اورانیوم به عنوان عضو معاهده منع گسترش تسلیحات هسته‌ای (NPT) و تأکید بر توقف حملات اسرائیل، شرایط روشنی برای مذاکره تعیین کرده است. مقامات کشورمان، از جمله عباس عراقچی و وزیر امور خارجه و مجید تخت‌روانچی معاون سیاسی وزارت خارجه، تأکید کرده‌اند که برنامه هسته‌ای ایران برای اهداف صلح‌آمیز است و تهران تحت فشار نظامی به مذاکره ن‌تواند داد.

◀ **از مذاکره تا تهدید**

ترامپ ادعا کرد: «هرچه بخواهیم از ایران می‌گیریم»، اما وی همزمان از عدم تمایل به توقف صادرات نفت ایران سخن گفت. این مواضع متناقض نشان دهنده استراتژی آشوب‌محور ترامپ برای فشار روانی بر ایران است. سخنان او درباره رفع تحریم‌ها یا عدم توقف صادرات نفت ایران می‌تواند نشانه‌ای از نگرانی از پیامدهای اقتصادی جهانی، مانند افزایش قیمت نفت به دلیل تهدید ایران به بستن تنگه هرمز، باشد. تناقض در مواضع ترامپ، نتیجه فشارهای داخلی (از سوی کنگره و لابی‌های اسرائیلی) و نیاز به نمایش قدرت در برابر متحدان منطقه‌ای است. با این حال، این رویکرد متناقض، ایران را به این نتیجه رسانده که آمریکا شریک قابل اعتمادی برای مذاکره نیست، مگر اینکه شرایط ایران، به‌ویژه توقف حملات اسرائیل و احترام به حق غنی‌سازی، پذیرفته شود.

◀ **شرایط ایران برای مذاکره**

عراقچی در پستی در ایکس اظهار داشت: آمریکا و اسرائیل با «منفجر کردن دیپلماسی» مذاکرات قبلی را بی اثر کردند و ایران تنها در صورت توقف حملات و پذیرش تحولات به میز مذاکره بازمی‌گردد. او همچنین در مصاحبه با شبکه خبر تأکید کرد که هیچ‌قول یا توافقی برای ازسرگیری مذاکرات وجود ندارد و ایران همکاری با آژانس بین‌المللی انرژی اتمی را به دلیل حملات تعلیق کرده است. در یک سطح تحلیل، اظهارات عراقچی نشان دهنده موضع قاطع ایران در برابر فشارهای نظامی و دیپلماتیک است. او با تأکید بر توقف حملات اسرائیل و محکومیت اقدامات آمریکا به دنبال حفظ جایگاه ایران به عنوان یک بازیگر مستقل در منطقه است. اشاره او به «منفجر کردن دیپلماسی» توسط آمریکا و اسرائیل نشان دهنده بی‌اعتمادی عمیق به نیت‌های واشنگتن است، به‌ویژه پس از لغو مذاکرات عمان در پی حملات. تخت‌روانچی، با رویکردی عمل‌گرایانه‌تر، بر حفظ حق غنی‌سازی و دریافت تضمین‌های اقتصادی تمرکز دارد که نشان دهنده تلاش ایران برای حفظ اهرم‌های مذاکراتی خود، از جمله ذخایر اورانیوم غنی‌شده، است. گزارش‌ها حاکی از آن است که ایران بخش عمده اورانیوم غنی‌شده خود را قبل از حملات به مکان‌های امن منتقل کرده بود که این امر قدرت چانه‌زنی تهران را حفظ کرده است.

◀ **مواضع متناقض ترامپ**

در مجموع مواضع متناقض دونالد ترامپ و اظهارات قاطع مقامات کشورمان نشان دهنده شکاف عمیق در دیدگاه‌های دوطرف‌است. بررسی تناقض‌های ترامپ نشان داد رویکرد او؛ از دعوت به مذاکره تا تهدید به حملات بیشتر، نتیجه فشارهای داخلی و خارجی و فقدان استراتژی منسجم است. این رویکرد، اعتماد ایران به مذاکره را کاهش داده و تهران را به سمت تعیین پیش‌شرط‌هایی سوق داده است. همچنین اظهارات عراقچی و تخت‌روانچی، نشان داد که ایران مذاکره را تنها در از چارچوب توافق‌اتر و اسرائیل و حفظ حق غنی‌سازی می‌پذیرد. این دو بخش به هم متصل هستند، زیرا تناقض‌های ترامپ مستقیماً به موضوع‌گیری دفاعی کشورمان منجر شده و تهران را واداشته تا با تأکید بر حقوق خود، از هرگونه مذاکره تحت فشار اجتناب کند. در چنین چارچوبی، رویکرد ایران در این بحران ریشه در نظریه رئالیسم دارد که بر حفظ حاکمیت و قدرت ملی تأکید می‌کند. حملات اسرائیل و آمریکا به تأسیسات هسته‌ای کشورمان، به‌ویژه در نظنز و فردو، تلاشی برای تضعیف اهرم‌های استراتژیک ایران بود. اما گزارش‌های آژانس بین‌المللی انرژی اتمی نشان می‌دهد که ایران همچنان ذخایر اورانیوم غنی‌شده خود را حفظ کرده و توانایی بازسازی برنامه هسته‌ای خود را دارد. این امر نشان دهنده شکست نسبی حملات در دستیابی به هدف اصلی (ناپودی کاغذ برنامه هسته‌ای) است. اظهارات عباس عراقچی مبنی بر «عدم مذاکره تحت فشار» و تأکید تخت‌روانچی بر تضمین‌های اقتصادی، نشان دهنده استراتژی کشورمان برای حفظ استقلال و اهرم‌های دیپلماتیک است. در مقابل، این تناقض‌های ترامپ، که گاهی از مذاکره و گاهی از تشدید درگیری سخن می‌گوید، نشان دهنده تلاشی او برای جلب حمایت متحدان منطقه‌ای (اسرائیل و کشورهای عربی) و همزمان اجتناب از درگیری تمام‌عیار است که می‌تواند بی‌وفایی قیمت نفت و بی‌ثباتی اقتصادی جهانی منجر شود.

«آرمان ملی» فرصت‌ها و چالش‌های یکساله دولت چهاردهم را بررسی می‌کند

جامعه منتظر تحقق وعده‌ها

◀ **کارنامه قابل قبول دولت پزشکیان؛ از وفاق ملی تا جنگ**

بود که به‌رغم اقدامات دولت اما کاستی‌ها در این حوزه بسیار به چشم آمد؛ اما امید می‌رود که دولت با اقدامات به موقع خود بتواند نوعی راهکار و چاره‌اندیشی برای این مهم اتخاذ کند. از سوی دیگر مطالبه مهم دیگری که شاید از مهم‌ترین خواسته‌های جامعه بود و پزشکیان نیز جسته و گریخته بدان می‌پرداخت بحث مساله حجاب؛ نوع تندرویش و برخورد‌ها بود که به واقع می‌توان گفت دولت در این حوزه موفق عمل کرد و با همگرایی و وفاقی که بین قوای مختلف و حاکمیت ایجاد نمود توانست شرایط نسبتاً مطلوبی را ایجاد کند. چه اینکه قانون حجاب که از سوی تندروهای مجلس بسپار روی آن مانور داده می‌شد از دستور کار خارج شد و مسکوت ماند. اما وعده دیگر که باز هم از خواسته‌های بر سر و صدای مردم بود مساله رفع فیلترینگ شبکه‌های اجتماعی بود که اتفاقاً رئیس‌جمهور نیز بر آن تأکید داشت.

اما به واقع به اندازه‌ای که در این حوزه از سوی دولت شعار داده شد شاهد عملکرد مثبت و موثر نبودیم. چنانکه در طی یکساله گذشته صرفاً شاهد بازشدن وانسাপ و گوگل پلی بودیم و با وجود تلاش‌های بسیار دولت نتوانسته تاکنون شبکه‌های اجتماعی پرطرفداری چون اینستاگرام و تلگرام را رفع فیلتر کند و باید دید در این حوزه طی مدت باقی‌مانده چه اتفاقات مثبتی صورت خواهد گرفت. در حوزه سیاست خارجی نیز که شاید یکی از نقاط قوت دولت به حساب آید تقویت روابط دو جانبه با همسایگان و کشورهای منطقه و آسیایی و حضور موثر در پیمان‌های بریکس و شانگهای از اقدامات دولت بود. هر چند که دولت پزشکیان هیچگاه بحث مذاکره و روابط با اروپایی‌ها در جهت احیای برجام یا حتی رسیدن به توافقی که منافع ملی ایران را پوشش دهد را از دستور کار خارج نکرد. در همین راستا نیز شاهد چند دور مذاکره با آمریکایی‌ها بودیم که تاکنون به سرانجامی نرسیده است. لذا آنچه مسلم است در سال نخست با کم و کاستی‌های موجود و نقاط قوت و ضعف دولت عملکرد قابل قبولی داشته است. شاید اگر به صورت خلاصه عملکردهای مثبت دولت را بخواهیم بویاریم می‌توان به آغاز تولید انرژی پاک با نصب پتل‌های خورشیدی در دستگاه‌های دولتی، جذب مشارکت زنان، اقوام و مذاهب در سطوح مختلف

«آرمان ملی» در گفت‌وگویی مطرح می‌کند

ترکیب دیپلماسی و میدان در پاستور

داشته باشد، قطعاً تأثیر آن در میان مردم نیز مشاهده خواهد شد. این هماهنگی نقش بسیار مهمی در مقابله با هرگونه تهدید علیه کشور دارد. هنگامی که صدایی واحد در راستای منافع و امنیت ملی از سوی مسئولان شنیده شود و در حوزه دفاعی و امنیتی چندصدایی وجود نداشته باشد، بی‌تردید می‌تواند در جلوگیری از نفوذ و تهدید دشمن و همچنین ختنی‌سازی توطئه‌های آنان تأثیرگذار باشد». این تحلیلگر در همین مورد با اشاره به هماهنگی دیپلماسی و میدان ادامه می‌دهد: «هر زمان که میدان و دیپلماسی با هماهنگی و پشتوانه مردمی وارد عمل شده‌اند، ما شاهد موفقیت‌های چشمگیری بوده‌ایم. این موفقیت‌ها به‌طور مستقیم می‌توانند قدرت چانه‌زنی جمهوری اسلامی ایران را در مذاکرات افزایش دهند. امروز، نیاز اساسی کشور در حوزه سیاست خارجی، تمرکز بر منافع ملی است. دستگاه دیپلماسی جمهوری اسلامی ایران باید گام‌هایی در راستای تحقق منافع ملی بردارد. همان‌گونه که میدان، با اقتدار از مرزهای زمینی، هوایی و دریایی کشور در برابر جریان‌ات تروریستی و دشمنان نظام دفاع می‌کند.» آصفری در همین مورد و با اشاره به تصمیم جمهوری اسلامی در دیپلماسی و میدان اضافه می‌کند: «بدیهی است که نباید اقداماتی صورت گیرد که میدان را تحت‌الشعاع قرار دهد یا آن را تضعیف کند و بالعکس. سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران بر اساس منویات رهبر انقلاب ترسیم می‌شود و دستگاه دیپلماسی و میدان وظیفه دارند در مسیر تحقق این سیاست‌ها گام بردارند. سیاست «تهدید برای تسلیم» را نمی‌پذیریم. ملت ایران، ملتی با تمدن چند هزار ساله است و نمی‌توان آن را با تهدید به پای میزمذاکره کشاند یا با تحریم، تسلیم کرد. ما اهل گفت‌وگو و مذاکره هستیم، مشروط بر اینکه طرف مقابل بدون سلاح و تهدید پشت میز مذاکره بنشیند. در صورتی که طرف مقابل با تهدید و ابزار فشار وارد مذاکره شود، چه جمهوری اسلامی ایران توانایی مقابله با آن را هم در میدان و هم در دیپلماسی داراست.» او با تأکید بر انسجام

◀ **دولت در میدان و دیپلماسی**

مصطفی پوردهقان، نماینده مجلس در همین مورد اظهارداشت: «دولت چهاردهم در همان روز اول در کنار میدان در حوزه دیپلماسی نیز فعالانه عمل کرد. سفرهای رئیس‌جمهور و وزیر خارجه به کشورهای منطقه و سایر کشورها در ادامه یارزنی‌ها و گفت‌وگو بسیار راهگشا بوده است. نباید این دیپلماسی فعال دولت و شخص وزیر خارجه نادیده گرفته شود. در طول جنگ ۱۲ روزه به‌رغم تبلیغات دشمن، دولت در بحث مدیریت سوخت و مایحتاج عمومی مردم به خوبی عمل کرد، تمامی فروشگاه‌های مواد غذایی ملو از مواد مورد نیاز مردم بود و مشکلی برای مردم در این رابطه وجود نداشت. حقوق کارکنان و کارمندان دولت بدون تأخیر پرداخت شد و حتی برای مردمی که در اثر جنگ خانه و زندگی‌شان را از دست داده بودند امکاناتی فراهم شد که برای اسکان دچار مشکل نشوند.»

سیاست

گزارش

روایت محمود واعظی از مواجیه جامعه با جنگ ۱۲روزه:

پاسخ شایسته‌ای به وحدت فاخر مردم داده‌شود

باید به مطالبات مردم گوش جان فرادهمیم

قائم مقام حزب اعتدال و توسعه در خصوص لزوم فاصله‌گرفتن از دیدگاه‌های تنگ‌نظرانه اظهار داشت: جنگ تحمیلی ۱۲ روزه که با تجاوز غیرقانونی رژیم صهیونیستی به خاک ایران آغاز شد، در ابعاد مختلف اتفاقی بزرگ برای ایران معاصر بود. شاید بفرمایید که ایران و ایرانیان جنگ ۸ ساله با عراق را نیز تجربه و پشت سر گذاشته‌اند، اما این جنگ ۱۲ روزه فشرده از وجوه مختلف حادثه‌ای بسیار مهم به‌شمار می‌رود. خبرآنلین نوشت: محمود واعظی گفت: ضروری است حاکمیت و دستگاه‌های ذیربط برای تقویت بیشتر و رفع کاستی‌ها ابعاد مختلف این جنگ را مورد ارزیابی دقیق قرار داده و اصلاحات لازم صورت پذیرد. در جریان این تجاوز غیرقانونی و ناجوانمردانه که با غافلگیری و ترور فرماندهان نظامی کشور شروع و استمرار یافت نقاط قوت‌هایی داشتیم و ضعف‌هایی نیز وجود داشت. مسئولان عالی‌رتبه کشور و بخش‌های ذی‌ربط، ضروری است نقاط قوت را شناسایی و تقویت کنند تا این پیچ تاریخی عبور کردیم. به کارگرفته‌شوند و ضعف‌ها هم رسیای مورد بررسی قرار گیرد و اصلاح شود.

جملگی اقشار، شخصیت‌ها، جریان‌های سیاسی و صنفی، مسئولان، نخبگان و همه دلسوزان کشور بر این باورند که ضروری است برخی از سیاست‌ها که موجب افزایش رضایت مردم و همبستگی بیشتر اجتماع می‌شود، مورد بازنگری و اصلاح قرار گیرد. وی ادامه داد: اصلاح به این معنی که نقاط مثبت و منفی را فهرست و پس از ارزیابی دقیق کارشناسی به دور از هرگونه جناح‌گرایی و تمرکز صرف بر منافع ملی، طی اهتمامی مجدانه از سوی حاکمیت و دولت سریعاً نقاط منفی را به نقاط مثبت تبدیل کنیم. به‌رغم فشارهای امنیتی، نظامی، رسانه‌ای، سیاسی و... که در این ۱۲ روز به کشور وارد شد، حسب همبستگی و ایستادگی ملت، هوشمندی و عکس‌العمل‌های غلابی حاکمیت و توانایی‌های فاخر و بازدارنده نیروهای مسلح به نوعی پیروزی نصیب ایران شد و با موفقیت از این پیچ تاریخی عبور کردیم. به‌طوری‌که در روزهای پایانی جنگ تحمیلی، اسرائیلی‌ها از آمریکا درخواست ماینجی‌گری کردند و آمریکا نیز از قطر خواست تا ایران را به آتش‌ش راضی‌کنند. این درخواست نشان دهنده فشار بازدارنده‌ای بود که از همه جهات به دشمن وارد شد و موجب کاهش تاب‌آوری آنان شد. واعظی بیان کرد: ۱۲ روز جنگ تحمیلی ایران متصمن با رژیم فاشیستی صهیونی که با شهادت جانگذاذ فرماندهان، دانشمندان و عده‌کثیری مردم غیرنظامی بی‌گناه همراه بود به ما ثابت کرد که ضروری است در کلبه حوزه‌های امنیتی، امنیتی، اطلاعاتی، اجتماعی و از همه مهم‌تر، نوع ارتباط حاکمیت با ملت بازنگری صورت گیرد. رئیس‌دفتر رئیس‌جمهور در دولت دوازدهم عنوان کرد: اصلاح و بازنگری باید به شکلی انجام شود که انسجام و قدرت کشور به شکل مضاعف و باسرعتی زاف‌افزایش یابد. به نظر من، بازدارندگی واقعی مجموعه‌ای از این مولفه‌هاست. اکنون که آحاد ملت ایران، وحدت، انسجام بی‌ظنیر و پشتیبانی خود از کشور به شکل مضاعف و باسرعتی زاف‌افزایش یابد، به مدیریت گذشته مقتدر بماند و آسیبی نبیند، وقت آن است که پاسخ شایسته‌ای به وحدت فاخر مردم داده‌شود.

◀ **تنگ‌گرای» به معنای شنیده شدن صدای منتقدان دلسوز است**

واعظی در این خصوص که اصلاحات در چه زمینه‌هایی باید صورت بگیرد، بیان کرد: ما در بعد نظامی توانستیم برخی از موشک‌ها و توانایی‌های دفاعی خود را آزمایش و طی عکس‌العمل‌های بازدارنده و در دفاعی کاملاً مشروع، قدرت خود را نشان داده و از ایران و ایرانیان صیانت کنیم، اما به جد نیازمند ارزیابی نقاط قوت و ضعف خود در عرصه‌های نظامی، امنیتی و اطلاعاتی هستیم. حال که شد آتش‌بس صورت گرفته نباید از مکر و توطئه‌های همیشگی دشمنان و بدخواهان غافل شد. به شکل منطقی ضروری است سطح بازدارندگی دفاعی، امنیتی و اطلاعاتی در بالاترین حالت ممکن حفظ شود. اینکه ما در زمینه‌هایی چون پدافند هوایی و سایر مباحث نظامی، امنیتی و اطلاعاتی چه عملکردی داشتیم، باید به شکل دقیق و کاملاً کارشناسی از سوی دستگاه‌های ذیربط مورد بررسی دقیق قرار گیرد و از نتایج بررسی‌ها بهره‌برداری حداکثری صورت گرفته و متعاقباً به شکل عاجل اصلاحات لازم عملیاتی شود. وی اذعان کرد: طبیعتاً به جزئیات این مسائل به صورت عمومی و علنی پرداخته نمی‌شود، اما قطعاً مسئولان ذی‌ربط مجدانه در حال پرداختن به این قبیل امور حیاتی‌که امنیت ملی در گرو آن است هستند و خواهد بود. این فعال سیاسی در خصوص ارزیابی از وضعیت درخشش‌های اجتماعی و سیاسی گفت: ضرورت ارزیابی حوزه اطلاعاتی و امنیتی نیز غیرقابل اجتناب است. این حوزه نیز نیازمند بررسی دقیق است. شاهد بودیم که در طول جنگ تحمیلی ۱۲ روزه عده‌ای به عنوان نفوذی و سرسپرده اجاب، در خرابکاری‌ها نقش ایفا نمودند و در شرایط جنگی خیانت بزرگی مرتکب شدند. حتی‌کردن شک‌های نفوذ، مساله‌ای است که مستقیماً با سطح هوشیاری و واکنش سریع دستگاه‌های اطلاعاتی و امنیتی کشور و همراهی و همکاری مردم مرتبط است و باید به شکل مضاعف بدان توجه و پرداخته شود. واعظی اضافه کرد: ضروری است از ایجاد این همبستگی در کشور که مهم‌ترین پشتوانه حاکمیت و دولت برای رفع مشکلات داخلی و خارجی است به‌طور مجدانه صیانت شود تا استمرار یابد. «تنگ‌گرای» به معنای شنیده شدن صدای منتقدان دلسوز و مطالبات مردم است و به استمرار انسجام داخلی کمک می‌کند و می‌تواند منجر به آرامش بیشتر و پیشرفت کشور شود. ضروری است مراقبت شود که گروه‌های تندرو با ایجاد اختلاف برکات و دستاوردهای سیاسی– اجتماعی این ۱۲ روز را زین‌نبرد. مردم متمدن، میهن‌دوست و آگاه ایران که این‌گونه پشت نظام و ایران ایستادند، بسیار نیازمند قدردانی‌اند. این قدردانی باید چگونه باشد؟ باید به مطالبات مردم گوش جان فرادهمیم. باید برخی سیاست‌های غیرسازنده که موجب نارضایتی آنان شده، تغییر کند. باید کاری کنیم که انسجام و همبستگی به وجودآمده حول محور ایران، به یک مقطع کوتاه محدود نشود، بلکه به یک دوره طولانی مدت همراه با رشد و توسعه بدل شود.